

A NEMZETKÖZI PÉNZÜGYI BESZÁMOLÁSI STANDARDOK ELSŐ ALKALMAZÁSÁNAK ÖSSZEHAISONLÍTÓ ELEMZÉSE, KÉT VÁLLALAT PÉLDÁJÁN KERESZTÜL

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE FIRST-TIME APPLICATION OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS, USING THE EXAMPLE OF TWO COMPANIES

Bartha Dániel ¹

¹ Számviteli és Pénzügyi Intézet, Gazdaságtudományi Kar, Debreceni Egyetem, Magyarország

Kulcsszavak:

Nemzetközi számvitel, Áttérés, Számviteli rendszerek összehasonlítása

Keywords:

International Accounting, Transition, Comparasion of accounting system

Összefoglalás

A cikkben összehasonlító elemzést végeztem a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS-ek) első alkalmazásáról, amelyet két magyar pénzügyi tevékenységet végző társaság, a Budapest Alapkezelő Zrt, valamint Fundamenta-Lakáskassza Kft. aspektusából vizsgáltam. A kutatás célja a magyar számviteli rendszer és az IFRS közötti különbségek feltárása, különös tekintettel az értékelési elvekre és módszerekre.

A tanulmány bemutatja az IFRS 1, IAS 1 és IAS 12 standardokat, valamint az IFRS-re való átállás hatásait a pénzügyi kimutatásokra. A két vizsgált társaság közül a Budapest Alapkezelő Zrt. esetében az átállás csak minimális változásokat eredményezett, míg a Fundamenta-Lakáskassza Kft. esetében jelentősebb módosítások voltak megfigyelhetőek, különösen az értékpapírok és a halasztott adók elszámolásában. A kutatás arra a következtetésre jut, hogy az IFRS-nek megfelelő jelentések, részletesebb és átláthatóbb információkat nyújtanak a piaci szereplők számára. Az IFRS-re való átállás ugyanakkor jelentős adminisztratív és pénzügyi terhet róhat a cégekre, különösen a kisebb cégekre. A szerző a magyar számviteli rendszer további IFRS-hez való közelítését javasolja a költség-haszon arányok figyelembevételével.

Abstract

In this article I have made a comparative analysis of the first application of International Financial Reporting Standards (IFRSs) from the perspective of two Hungarian companies engaged in financial activities, Budapest Fund Management Ltd. and Fundamenta-Lakáskassza Kft. The aim of the research is to explore the differences between the Hungarian accounting system and IFRS, with a special focus on valuation principles and methods.

The study presents IFRS 1, IAS 1 and IAS 12 and the effects of the transition to IFRS on the financial statements. Of the two companies examined, the changeover resulted in only minimal changes for Budapest Fund Management Ltd., while Fundamenta-Lakáskassza Kft. experienced more significant changes, particularly in the accounting for securities and deferred taxes. The research concludes that IFRS-compliant reporting provides more detailed and transparent information to market participants. However, the transition to IFRS can impose a significant administrative and financial burden on companies, especially smaller companies. The author suggests further convergence of the Hungarian accounting system towards IFRS, taking into account cost-benefit ratios.

1. Bevezetés

„A piacgazdaság működéséhez nélkülözhetetlen, hogy a piac szereplői számára hozzáférhetően, döntéseik megalapozása érdekében, mind a vállalkozók, mind a nem nyereségorientált szervezetek, valamint az egyéb gazdálkodást folytató szervezetek vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról objektív információk álljanak rendelkezésre [1].”

Értelmezve a törvényszöveget a számviteli munka nem csak azért fontos, hogy a gazdasági társaságok eleget tegyenek közzétételi kötelezettségeiknek, hanem azért is, hogy megfelelő legyen a gazdasági események könyvviteli elszámolása, mert a piac szereplői információt igényelnek a vállalkozások tevékenységének eredményéről, pénzügyi helyzetéről.

Kutatási kérdésem az volt, hogy rávilágítsak az Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (továbbiakban: IFRS) szerint és a magyar számviteli rendszer szerint készített beszámolóban bemutatható információs különbségeket, valamint melyek azok az értékelési elvek, módszerek, amelyek eltérnek a két szabályrendszer között.

Hazánkban az 1606/2002/EK rendelet, 2005-től megköveteli, hogy aki az Európai Unió bármely szabályozott piacán kereskedhető értékpapírokat forgalmaz, annak beszámolóját az IFRS-ekkel összhangban kell elkészítenie. Az alkalmazók köre folyamatosan bővül, ennek okán választottam a témát, ezzel segítve az elemző munkát, és az áttért vállalkozások megítélését.

2. Szakirodalmi áttekintés

A következőkben bemutatásra kerülnek a tanulmány témájához, szükséges Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok, melyeknek ismerete, véleményem szerint, elengedhetetlen ahhoz, hogy a vizsgált téma, hogy miként alkalmazzák először a gazdálkodók az IFRS-eket, megérthető legyen. A teljesség igénye nélkül kiemelésre kerül az áttérés során mindenképpen alkalmazandó standardok, melyek alkalmazása elengedhetetlen az új számviteli rendszer bevezetése végett.

2.1. A pénzügyi kimutatások prezentálása (IAS 1)

A pénzügyi kimutatások standardja azt foglalja magában, hogyan is kellene kinéznie a pénzügyi kimutatásoknak, hogy az érdekeltek azt megfelelően tudják hasznosítani, döntéseinek megalapozásához [9][21]. A standard a pénzügyi kimutatások prezentálására vonatkozó alapelveket fogalmazza meg. Ez a standard két részre tagolható. Az első részben bemutatja, hogy melyek a kimutatások elemei, mi a célja, valamint tartalmazza az IFRS-eknek való megfelelés követelményeit és minőségi jellemzőket. A másik részben a pénzügyi kimutatások eleminek struktúráját mutatja be. Az értékelési elvekkel nem ez a standard foglalkozik [16]. A pénzügyi kimutatások az IAS 1 standard szerint 5 részre tagolhatóak, ezek:

- mérleg, amely az időszak végére vonatkozó, statikus kimutatás, ezen kimutatásra vonatkozóan a standard csupán a minimálisan szerepeltetendő információkat szabályozza,
- átfogó eredménykimutatás, amely az adott időszakra vonatkozó, dinamikus kimutatás, hasonlóan, mint a mérleg esetében, itt is a kötelezően előírt információkat mutatja be a standard, valamint az eredménykimutatás összeállításának lehetőségeit foglalja magában,
- saját tőke változás kimutatás, időszakra vonatkozóan, melyhez kapcsolódóan kimondja a standard, hogy önálló külön elemként szerepeltetendő kimutatás,
- az időszakra vonatkozó Cash-Flow-k változásának kimutatása, amely az IFRS-ek rendszerében önálló kimutatásként jelenik meg,
- valamint a kiegészítő megjegyzések, amely magába foglalja a számviteli politika elemeit és egyéb kiegészítő, magyarázó információkat egyaránt [2][12].

2.2. Jövedelemadók (IAS12)

A Jövedelemadók standardot azért tartom fontosnak bemutatni, mivel a magyar számviteli rendszer másképpen kezeli a gazdasági társaságok által fizetendő adók rendszerét, ugyanis nemzetközi szinten már korábban is kimutatható volt a halasztott-, nem csak a tárgyévi adó.

Véleményem szerint az IFRS-ek re való áttérés során kritikus téma meghatározni, a társaságok mérlegében kimutatandó halasztott adó összegét, illetve ezen tétel megjelenítését az átfogó eredménykimutatásban [17][19].

Tapasztalatok alapján ez a terület, amely a legjelentősebben eltér a magyar számviteli szabályozásoktól, mivel a számviteli törvény nem szabályozza ilyen részletességgel ezt a tételt, sőt korábban nem is volt kimutatható a mérlegben, eredménykimutatásban. Egészen 2024-ig, hiszen a 2024-es évről, a számvitel törvény szerint készült beszámolóan kimutatandóak a halasztott adó eszközök és kötelezettségek.

Lakatos és munkatársai [16] szerint „A halasztott adók elszámolásának lényege, hogy az adót a számviteli elszámolás szerinti (átfogó) eredményt terhelő ráfordításként értelmezik, melynek elismerése akkor történik meg, amikor az alapját képző bevételek és ráfordítások elszámolásra kerülnek.”. Ebből következik, hogy az effektív adóráta lényegesen eltérhet a törvényben meghatározott adóráttól.

A levonható átmeneti különbözetekről, a standard alapján elmondható, hogy olyan különbözetek, amelyek olyan eszközöket eredményeznek, amelyek levonhatóak azon jövőbeni időszakok adóköteles nyereségéből, amikor az eszköz vagy kötelezettség könyv szerinti értéke megtérül vagy teljesítésre kerül. Minden levonható átmeneti különbözetre halasztott adókövetelést kell kimutatni, akkor, ha várhatóan pozitív adóalap fog rendelkezésre állni, amelyből érvényesíthető ezen engedmény [7].

Az értékelés nehézsége abban rejlik, hogy azt az adókulcsot kell alkalmazni halasztott adó kimutatásakor, amelyen e különbözet visszafordul. Másrészt nézve viszont a számviteli standardokat létrehozó és az adótörvényt megállapító hatóságoknak hasonló célja lehet, melyek magukban foglalják a jövedelemadók értékelésének és megjelenítésének következetességét [6][13]

2.3. Az IFRS-ek első alkalmazása (IFRS 1)

Mivel a kutatás célja bemutatni, hogy miként is térnek át a társaságok az IFRS-ek alkalmazására, ezért kiemelten fontosnak tartom, az e területre vonatkozó számviteli standard bemutatását, részletezését. A tanulmányban nem kerül bemutatásra minden, az IFRS 1 standard által szabályozott téma, csupán a tanulmány vonatkozásában kiemelt területek kerülnek részletezésre.

2.3.1. Az IFRS 1 standard általános rendelkezései

Az IFRS 1 standard arra válaszol, hogy a gazdálkodó, milyen lépéseket tegyen meg annak érdekében, hogy a pénzügyi kimutatásait a nemzetközi számviteli elveknek megfelelően tudja prezentálni a befektetők, érdekhordozók felé [14].

Az IFRS 1 standard a következő fogalmakat definiálja:

- első alkalmazó, aki pénzügyi kimutatásait először prezentálja a nemzetközi számviteli elvekkel összhangban, és először tesz erre teljes és korlátozásmentes kijelentést. Nem minősül első alkalmazónak az, aki visszatér az IFRS-ek alkalmazásához,
- az áttérés napja, annak a legkorábbi összehasonlítható időszaknak az első napja, amelyre a gazdálkodó egység közzéteszi a nemzetközi elvekkel összhangban készült pénzügyi kimutatásait,
- nemzetközi számviteli elvekkel összhangban készült pénzügyi kimutatás, amelyben a gazdálkodó először tesz teljes és korlátozásmentes kifejezést arra vonatkozóan, hogy a beszámoló az IFRS-ekkel összhangban készült el, és minden standardot alkalmaz, amely a vállalkozás életében releváns,

IFRS-ek szerinti nyitómérleg, amelyet a gazdálkodó egység az áttérés napjára állít össze. Ez a mérleg az első IFRS szerint készített mérleg [14].

Az IFRS-ek szerint, legalább egy összehasonlítható időszakot be kell mutatni, tehát legalább két időszak adatainak rendelkezésre kell állnia az IFRS-ek szerinti beszámoló minden eleméből.

Ahhoz, hogy a gazdálkodó össze tudja állítani a megelőző időszak összehasonlítható adatait, legalább három időszak adatait IFRS-ek szerint kell átszámolni, elkészíteni. Ennek oka, hogy a mérleg statikus adatokat tartalmaz, adott időpontra összesítve, a többi kimutatás, már dinamikus, vagyis egy üzleti évre vonatkozó adatokat tartalmaz, tehát nem lehet év végére átszámolni az adatokat.

Ebből következik, hogy nem elég év végére kiszámítani, hanem év eleji összehasonlító adatokat is szükséges kimutatni. Emiatt az IFRS 1 előírásai szerint az áttérésnek az összehasonlító időszak első napján kell megtörténnie, ekkor el kell készíteni az IFRS szerinti nyitómérleget [14].

2.3.2. IFRS-ekre történő áttérés nyitómérlege

Az IFRS 1 szerint a gazdálkodónak nyitómérleget kell közzétenni az áttérés napjára vonatkozóan. A nyitómérleget úgy kell összeállítani, mintha mindig is az IFRS-eket alkalmazta volna a gazdálkodó [23]. A standard ezzel a mérleggel szemben több kritériumot is támaszt. Ezek a következők:

- minden eszközt és kötelezettséget meg kell jeleníteni, amelyeket az IAS 1 standard előír,
- ki kell vezetni azokat az eszközöket, kötelezettségeket, amelyeket az IFRS-ek nem ismernek el mérlegben megjeleníthető tételnek,
- minden eszközt és kötelezettséget az IFRS-ek előírásai szerint kell besorolni, tehát ha szükséges akkor meg kell változtatni az előző számviteli rendszer szerinti besorolásokat,
- végül, de nem utolsó sorban az áttérés során az eszközöket és kötelezettségeket a Nemzetközi Számviteli Elvek, és IFRS-ek szerint kell értékelni [4].

Az IFRS-ekre való áttérés során az IFRS 1 standard nem csak ez elvégzendő feladatokat, de a közzeendő információkat is szabályozza. Viszont ez nem menti fel az alkalmazót más standardokban foglalt közzétételi kötelezettségek alól. Az áttérés során a gazdálkodónak közé kell tennie a következő kimutatásokat:

- legalább három időpontra szóló mérleget,
- két időszakra szóló átfogó eredménykimutatást,
- két időszakra szóló saját tőke változás kimutatást,
- továbbá az ezekhez kapcsolódó kiegészítő megjegyzéseket [3].

Ha a gazdálkodó egység korábban olyan számviteli rendszer szerint állította össze pénzügyi kimutatásait, amely szerint nem kellett azt közzétenni, akkor az IFRS-re való áttérés során ezeket is közé kell tennie [14].

2.4. Áttérés Magyarországon

Az IFRS-ekre történő áttérést több tényező is szükségessé tette az elmúlt évtizedekben. Ezek közé tartozik, hogy megnövekedett az innovációvezérelt iparágak szerepe a gazdaságban [24][15], amely változás a számvitelt sem kerüli el, illetve több iparágban növekedett a külső befektetők részéről kielégíthető forrásigény [11][26][25]. A magyar jogrendszer nem egy külön törvényben szabályozza a teljes IFRS-szerinti beszámolóhoz kapcsolódó szabályokat, mint adójogszabályok, könyvviteli szabályok, ... stb. Hanem a vonatkozó releváns törvény tartalmaz az IFRS-ek szerint jelentő vállalkozásokra vonatkozó fejezeteket.

IFRS-ekre áttérni a következő üzleti év első napjával lehet. Azt azonban nem köti ki a számviteli törvény, hogy a gazdálkodónak melyik nap legyen az üzleti év utolsó napja. A gazdálkodónak, amennyiben az IFRS-ek alkalmazása mellett dönt, úgy a döntést be kell jelentenie az adóhatóság felé, illetve bizonyos helyzetekben a Magyar Nemzeti Bank felé is.

A bejelentés az adminisztrációs jellegén túlmenően egyéb feladatokat is tartalmaz, mivel csatolni kell a bejelentéshez az IFRS minősítéssel rendelkező könyvvizsgáló vagy könyvvizsgálati cég jelentését, melyre azért van szükség, hogy bizonyítsa a tényt, hogy a Társaság felkészült az IFRS-ek alkalmazására.

Az áttérés során a könyvvizsgálónak vizsgálnia kell, hogy a társaság rendelkezik-e IFRS-eknek megfelelő számviteli politikával, elkészítette-e az IFRS-ek szerinti nyitómérleget, valamint rendelkezésre áll-e IFRS minősítéssel rendelkező személy, aki a továbbiakban össze tudja állítani a beszámolót.

3. Anyag és módszertan

Világszerte nagyságrendileg, több mint 160 országban alkalmazzák a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokat, legyen az kötelező jelleggel, vagy szabad elhatározásból. Európában az Európai Unió, és az Európai Gazdasági Térség Tőzsdére bevezetett vállalati számára kötelező a

konszolidált beszámolóinak összeállítása során a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok alkalmazása [17].

Azért tartom fontosnak az elemzett témát, mert az IFRS-ek alkalmazóinak köre hazánkban is folyamatosan terjed. Először az 1606/2002/EK rendelet szabályozta a nemzetközi számviteli standardokat alkalmazók körét, mely szerint ahhoz, hogy a belső piac megfelelően működhessen, egy nyilvánosan működő társaságtól meg kell követelni, hogy a konszolidált pénzügyi jelentéseik prezentálásakor egy magas színvonalú egységes nemzetközi számviteli standardrendszert alkalmazzanak. Ezzel lehetővé téve az összehasonlíthatóságot, ugyanis egy egységes rendszer alapján kiadott pénzügyi kimutatás, lehetővé teszi ezen dokumentumok összehasonlítását [22].

Kutatásom elsődleges célja, hogy a választott vállalatokon keresztül bemutassam, hogyan hat az IFRS-ek első alkalmazása a vállalkozások kimutatásaira, és milyen elemek változnak a Társaságok mérlegében, eredménykimutatásában.

A szakirodalom feldolgozása során különböző hazai és nemzetközi internetes forrásokat, könyveket, szakfolyóirat cikkeket használtam fel, annak érdekében, hogy átfogóan vizsgálhassam a kitűzött témát.

Az elemzett cégek kiválasztásához Orbán és munkatársai [5] tanulmányát hívtam segítségül, mely alapjául szolgáló adatbázisban 241 cég tért át IFRS-ek alkalmazására, közülük 58 cég végez pénzügyi tevékenységet. A fent említett 58 cégből 12 társaság végez egyéb pénzügyi, biztosítási tevékenységet. Az általam vizsgált két vállalat is e 12 cég közé tartozik.

Az elemzett társaságok pénzügyi beszámolóit az e-beszámolóról töltöttem le. Az így megszerzett adatok összehasonlításának nehézsége abból adódott, hogy míg a magyar számviteli rendszerrel összhangban készített beszámoló egységes séma szerint készül, addig az IFRS-ekkel összhangban készült beszámolót egységes sémába kellett átforgatnom, az összehasonlíthatóság érdekében.

3.1. Vállalatok bemutatása

A következőkben bemutatásra kerülnek a választott vállalatok, melyekre az elemzés vonatkozik. Tanulmányban az egyéb befektetési és pénzügyi tevékenységet végző társaságok szektorának két meghatározó szereplője, a Budapest Alapkezelő Zrt. és a Fundamenta-Lakáskassza Kft. IFRS-ekre történő átállásának elemzését tűztem ki célul.

Amiatt esett a választásom erre a két Társaságra, mert ugyanazzal a nappal tértek át könyvvizetés tekintetében a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokra.

3.1.1. Budapest Alapkezelő Zrt.

A Budapest Alapkezelő Zrt. 1992-ben jött létre a Budapest Bank 100%-os tulajdonaként, mára az egyik legjelentősebb alapkezelő Magyarországon. Jelenleg 13 befektetési alapot, 3 nyugdíjalapot és egy egészség alapot kezel. A Budapest Alapkezelő Zrt. alapok széles választékát nyújtja ügyfeleinek, az alacsony kockázatú állampapíroktól a magasabb kockázatú, de magasabb hozam lehetőségét rejtő részvényekig. A társaság megalakulása óta dinamikusan fejlődik, amit jól mutat a kezelt portfóliók számának és vagyonának gyarapodása is [8].

2021. december 15-én az MKB Bank, a Budapest Bank és a Takaréék Csoportot tulajdonló Magyar Takaréék Bankholding Zrt. legfőbb szervei elfogadták a Budapest Bank, az MKB Bank és a Takaréék Csoport fúziós menetrendjének első lépését. Ennek értelmében 2022. március 31-én egyesült a bankcsoport két tagbankja, a Budapest Bank és az MKB Bank, míg a Takaréék Csoport 2023. második negyedévének végéig csatlakozott az egyesült bankhoz. Ezen egyesülés nem gyakorol hatást a tulajdoni szerkezetre. A fúziós folyamat eredményeként létrejövő bank tulajdonosa a Magyar Bankholdig Zrt. maradt. [20]

3.1.2. Fundamenta Lakáskassza Kft.

A Fundamenta-Lakáskassza Pénzügyi Közvetítő Kft., a Fundamenta-Lakáskassza Zrt. egyszemélyes leányvállalata, mely pénzügyi termékek közvetítését végzi partnerek számára. A Fundamenta-Lakáskassza Pénzügyi Közvetítő Kft., mint leányvállalat, bevonásra kerül a Fundamenta-Lakáskassza Zrt. pénzügyi kimutatásaiba [10].

Részvényesei megbízható, stabil pénzügyi háttérrel rendelkező biztosítótársaságok, bankok és lakás-takarékpénztárak működtetésében érdekelt társaságok. A részvények döntő hányadát a lakás-takarékpénztár szakmai háttérét is biztosító Bausparkasse Schwäbisch Hall AG és a Wüstenrot lakástakarék-pénztár osztrák és német illetőségű vállalatai birtokolják. További nagy részvényese a Generali csoport magyarországi érdekeltsége, a Generali Biztosító Zrt. A banki részvényesek a magyar pénzügyi élet kiemelkedő képviselői, amelyek innovatív tevékenysége jelentős mértékben hozzájárult a magyarországi bankszektor lakossági és vállalati szektorának fejlődéséhez [10].

4. Eredmények és értékelésük

A következőkben bemutatásra kerül, a Budapest Alapkezelő Zrt. és a Fundamenta-Lakáskassza Kft. esetében az IFRS 1 standard alkalmazása. Részletezésre kerül, hogy az áttérés milyen hatásokat eredményez a pénzügyi kimutatásokban, valamint vizsgálat alá vontam, hogyan változtak az egyes tételek. A tanulmányban egy összehasonlító elemzés kerül összeállításra, melyben az értékelési elveket, és eljárásokat hasonlítom össze.

4.1. A vizsgált vállalkozások pénzügyi helyzet kimutatásának összehasonlító elemzése

Az általam vizsgált cégek IFRS-ekre történő átállásának bemutatását, első körben a mérlegben bekövetkező változásokon keresztül vezetem végig, mégpedig olyan módon, hogy egységes szerkezetre hoztam a két Társaság pénzügyi helyzet kimutatását.

Ahogy a 1. táblázat is szemlélteti, az átállás során a Budapest Alapkezelő Zrt. esetében igen kevés az eltérés az átállás során, ugyanis eszközök tekintetében csupán az IFRS standardok szerint megképzett halasztott adó mutatja meg hatását, mely a Tőke és kötelezettségek oldalon az eredménytartalék módosító tételként jelenik meg, ennek hatására, a pénzügyi helyzet kimutatás mindkét oldala 208 eFt-tal növekedett.

Az egyéb eszközök a Budapest Alapkezelő Zrt. esetében, adó és adó jellegű tételeket, bevételek aktív időbeli elhatárolását és költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolását tartalmaz, elhanyagolható összegük miatt nem külön soron kerülnek bemutatásra.

1. táblázat: Átállás összehasonlítása: Hatás az eszközök oldalra a Budapest Alapkezelő Zrt. -nél (2017.12.31.-re)

Budapest Alapkezelő Zrt. (eFt)			
Megnevezés	Könyviteli mód		Eltérés
	IFRS	HAS	
Készpénz, számlakövetelések központi bankokkal szemben és egyéb látraszóló betétek	66 486	66 486	-
Kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközök	-	-	-
Kötelezően az eredménnyel szemben valós értéken értékelt, nem kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközök	2 537 437	2 537 437	-
Amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközök	-	-	-
Tárgyi eszközök	15 184	15 184	-
Ingatlanok, gépek és berendezések	15 184	15 184	-
Immateriális javak	-	-	-
Adókövetelések	38 384	38 176	208
Tényleges adókövetelések	38 384	38 176	-
Halasztott adókövetelések	208	-	208
Egyéb eszközök	323 452	323 452	-
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	2 980 943	2 980 735	208

Forrás: Saját szerkesztés a Budapest Alapkezelő Zrt.- 2018.évi beszámolója alapján

Részletesebben elemezhető a Fundamenta-Lakáskassza Kft., mivel esetükben meglehetősen sok tétel befolyásolja a vagyon összegének változását (2. táblázat). Jelentős különbségnek tartom, hogy az értékpapírok állománya megszűnik, és egy pontosabb megnevezésű, értékpapír jellegzetességet részletesebben megjelenítő sorra kerül, az IFRS-re történő áttérés során, mivel az IFRS előírásai szerint, a befektetési jegyek, vásárlásuk napján kerülnek elszámolásra jutalékráfordításként.

2. táblázat: Átállás összehasonlítása: Hatás az eszközök oldalra a Fundamenta-Lakáskassza Kft. -nél (2017.12.31.-re)

Fundamenta-Lakáskassza Kft. (eFt)			
Megnevezés	Könyviteli mód		Eltérés
	IFRS	HAS	
Készpénz, számlakövetelések központi bankokkal szemben és egyéb látraszóló betétek	651 264	651 294	(30)
Kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközök	-	147 785	(147 785)
Kötelezően az eredménnyel szemben valós értéken értékelt, nem kereskedési céllal tartott pénzügyi eszközök	-	-	-
Amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközök	401 667	95 388	306 279
Tárgyi eszközök	559 429	559 429	-
Ingatlanok, gépek és berendezések	559 429	559 429	-
Immateriális javak	36 771	44 459	(7 688)
Adókövetelések	175 327	144 077	31 250
Tényleges adókövetelések	144 077	144 077	-
Halasztott adókövetelések	31 250	-	31 250
Egyéb eszközök	338 482	637 043	(298 561)
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN	2 162 940	2 279 475	(116 535)

Forrás: Saját szerkesztés a Fundamenta-Lakáskassza Kft.-2018. évi beszámolója alapján

Következő jelentős összegű átsorolás, mely az amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi eszközök között jelenik meg, mely azért keletkezik, mivel a teljes jutalékvárományt magyar számviteli elvek szerint elhatárolásként kellett kimutatni, míg IFRS szerint pénzügyi eszközként a vevő és egyéb követelések között, 306.279 eFt-összegben.

Immateriális javak között kimutatott magyar számvitel szerinti összeg nem felel meg az IFRS-ben foglaltaknak, ezért át kellett sorolni vevők és egyéb követelések közé, ebből adódik a 7 688 eFt eltérés a két számviteli szabályrendszer között. Ennek az átsorolásnak véleményem szerinti oka, hogy olyan immateriális javakat mutatott, mint a kísérleti fejlesztés aktivált értékéből a kutatás rész, melyek, a magyar Sztv. szerint mérlegképesnek minősülnek, viszont az IFRS-ek szerint nem mutathat be a gazdálkodó az Immateriális eszközök között.

Halasztott adó jelentős része a képzett céltartalékhoz köthető, valamint ingatlanok, gépek és berendezések értékének csökkenéséből származik. A halasztott adókövetelések megjelenésének oka, véleményem szerint, hogy a Társaság nem a társasági adó törvény szerinti értékcsökkenési leírást alkalmazza a számviteli politikájában. Példának okáért mobiltelefonok esetében a társasági adótörvény szerinti 33,33%-os értékcsökkenés helyett 50%-os értékcsökkenést alkalmaz. Így az ingatlanok, gépek és berendezések adóértéke eltér azok könyv szerinti értékétől, így levonható átmeneti különbözetet keletkeztetve a beszámolóban. Másrészt a céltartalék egy tipikus halasztott adókövetelés alapját képező tétel, mivel a későbbiekben a feloldás során az visszafordul az eredményben, így megnövelve azt, mellyel a társasági adótörvény szerint korrigálni kell a Sztv.

szerint meghatározott adózás előtti eredményt. Ezek alapján a mérlegérték a képzett céltartalék értéke, az adóértéke pedig nullának tekinthető.

Egyéb eszközök a Fundamenta-Lakáskassza Kft. esetében az adó és adó jellegű tételeket, aktív és passzív időbeli elhatárolásokat előlegeket és készleteket tartalmaznak.

Mint látható a Budapest Alapkezelő Zrt. vagyona az áttérés hatására csekély mértékben módosul. A beszámolójában egy tételként (208 eFt) jelenik meg, azonban a jobb szemléltetés jegyében megosztva szerepeltetem, ugyanis a tárgyévi eredmény csupán 38 eFt-tal csökken. Itt a korábbi évekhez kötődő halasztott adóhatás jelenik meg, míg a Társaság eredmény tartaléka 246 eFt-tal nőtt az átállás során ahogyan az alábbi 3. táblázat is szemlélteti.

A Budapest Alapkezelő Zrt.-nél az IFRS-ek első alkalmazása során, a kötelezettségeknél nem következett be sem szerkezeti, sem értékbeni változás, ahogyan a 3. táblázat is szemlélteti.

3. táblázat: Átállás összehasonlítása: hatás a tőke és kötelezettségek oldalra a Budapest Alapkezelő Zrt. -nél (2017.12.31.-re)

Budapest Alapkezelő Zrt. (eFt)			
Megnevezés	Könyvviteli mód		Eltérés
	IFRS	HAS	
Jegyzett tőke	500 000	500 000	-
Befizetett jegyzett tőke	500 000	500 000	-
Eredménytartalék	794 110	793 864	246
Az üzleti év nyeresége vagy (-) vesztesége (Nettó eredmény)	1 498 500	1 498 538	(38)
SAJÁT TŐKE ÖSSZESEN	2 792 610	2 792 402	208
Amortizált bekerülési értéken értékelt pénzügyi kötelezettségek	14 123	14 123	-
Céltartalékok	2 314	2 314	-
Egyéb kötelezettségek	171 896	171 896	-
KÖTELEZETTSÉGEK ÖSSZESEN	188 333	188 333	-

Forrás: Saját szerkesztés a Budapest Alapkezelő Zrt.- 2018.évi beszámolója alapján

Az alábbi 4. táblázat-ban is jól látható, hogy az IFRS-ek re történő átállás során jelentős módosulás tapasztalható a Társaság vagyonánál.

Társaság egyetlen tulajdonossal rendelkezik, aki birtokolja a társaság jegyzett tőkéjét megtestesítő egyetlen részvényt. Ez a részvény Fundamenta-Lakáskassza Zrt. Tulajdona. Érdekesnek találom az egyéb tőkét, ugyanis ez leányvállalati fúzióból, 6 000 eFt összegben jelenik meg, ami az összeolvadás során a másik vállalat mérlegéből származik, erre a leányvállalati fúzióra 2003-ban került sor [10]

A Társaság Külön szerepelteti a tárgyévi eredményt és az eredménytartalékokat. Nagy változást idézett elő az eredménytartalékban a halasztott adó, ugyanis A felvett halasztott adókövetelések kerültek elszámolásra az eredménytartalékkal szemben.

A kereskedési céllal tartott pénzügyi kötelezettségek között, a szállító és egyéb rövid lejáratú pénzügyi kötelezettségek jelennek meg, azonban a Társaság mérlegében részletesen megbontva szerepelnek ezek a tételek.

Céltartalékok között személyi jellegű költségekre képzett céltartalékok, valamint ki nem vett szabadságokra képzett céltartalékok jelennek meg. A ki nem vett szabadságokra képzett céltartalékokat az IFRS-ek előírásai szerint, céltartalékok helyett, rövid lejáratú kötelezettségként kell kimutatni. Ezt az átsorolást a Fundamenta-Lakáskassza Kft. meg is tette, azonban a Budapest Alapkezelő Zrt. nem módosította vele a céltartalékok összegét.

Egyéb kötelezettségek soron a Társaság munkavállalói juttatásokat, egyéb adójellegű tételeket, költségek, ráfordítások elhatárolásait, bevétel elhatárolásokat szerepeltetett.

4. táblázat: Átállás összehasonlítása: Hatás az eszközök oldalra a Fundamenta-Lakáskassza Kft. -nél (2017.12.31.-re)

Fundamenta-Lakáskassza Kft. (eFt)			
Megnevezés	Könyvviteli mód		Eltérés
	IFRS	HAS	
Jegyzett tőke	150 000	150 000	-
Névértéken felüli befizetés (átszó)	300 000	300 000	-
Egyéb tőke	6 000	6 000	-
Eredménytartalék	854 888	826 960	27 928
Az üzleti év nyeresége vagy (-) vesztesége (Nettó eredmény)	106 361	121 118	(14 757)
SAJÁT TŐKE ÖSSZESEN	1 417 249	1 404 078	13 171
Kereskedési céllal tartott pénzügyi kötelezettségek	490 151	135 861	354 290
Céltartalékok	187 176	321 914	(134 738)
Nyugdíj és egyéb munkaviszony megszűnése utáni meghatározott juttatási kötelezettségek	33 333	33 333	-
Egyéb kötelezettségek	68 364	417 622	(349 258)
KÖTELEZETTSÉGEK ÖSSZESEN	745 691	875 397	(129 706)

Forrás: Saját szerkesztés a Fundamenta-Lakáskassza Kft.-2018. évi beszámolója alapján

A fenti 4. táblázatból is jól látható, hogy a Fundamenta-Lakáskassza Kft. sokkal részletesebb, mindenre kiterő kiegészítő megjegyzésekkel ellátott beszámolót készített az átállásra vonatkozóan, mint a Budapest Alapkezelő Zrt.

4.2. A vizsgált vállalkozások átfogó jövedelemkimutatásának összehasonlító elemzése

Ebben az alfejezetben az általam elemzett társaságok áttérésre vonatkozó átfogó jövedelemkimutatását hasonlítom össze. Elsőként táblázatos formában a főbb információk összehasonlítását végeztem el, ezzel vizsgálva a két számviteli rendszer szerint készített eredménykimutatás közötti eltérés mértékét.

5. táblázat: Átállás összehasonlítása: hatás az átfogó jövedelemkimutatásra, a Budapest Alapkezelő Zrt. -nél (2017.12.31.-re)

Budapest Alapkezelő Zrt. (adatok eFt-ban)			
Megnevezés	Könyvviteli mód		Eltérés
	IFRS	HAS	
Kamatbevételek	95	95	-
(Kamatráfordítások)	-	-	-
Díj- és jutalékbevételek	2 292 620	2 292 620	-
Az eredménnyel szemben valós értéken értékeltnek megjelölt pénzügyi eszközök és kötelezettségek nyeresége vagy (-) vesztesége, nettó	4 633	4 633	-
Árfolyam-különbözet [nyereség vagy (-) veszteség], nettó	(4 342)	(4 342)	-
Egyéb működési bevétel	21 024	21 024	-
(Egyéb működési ráfordítás)	(10 990)	(10 990)	-
MŰKÖDÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN, NETTÓ	2 303 040	2 303 040	-

(Igazgatási költségek)	(603 686)	(603 686)	-
(Személyi jellegű ráfordítások)	(324 900)	(324 900)	-
(Egyéb adminisztrációs költségek)	(278 786)	(278 786)	-
(Értékcsökkenés)	(7 209)	(7 209)	-
(Céltartalékképzés vagy (-) céltartalékok feloldása)	414	414	-
Adózás előtti eredmény	1 692 559	1 692 559	-
Adóráfördítés/ bevétel	(194 059)	(194 021)	38
NETTÓ EREDMÉNY	1 498 500	1 498 538	38

Forrás: Saját szerkesztés a Budapest Alapkezelő Zrt.- 2018.évi beszámolója alapján

Az alábbi 5. táblázat olyan formában szemlélteti a vállalkozás eredménykimutatását, amely véleményem szerint, sokkal részletesebb, mint amelyet a Budapest Alapkezelő Zrt. bemutat beszámolójában, továbbá összehasonlíthatóbb más pénzügyi tevékenységet végző társaságok eredményével.

A Budapest Alapkezelő Zrt. esetében nincs nagy mértékű befolyása az IFRS-ek re történő áttérésnek a pénzügyi kimutatásokra. A 5. táblázatban látható az eredménytartalékokat módosító hatás, ugyanis tárgyévben csupán a halasztott adó, ami növelni fogja az adóráfördítés összegét, melynek hatására az IFRS standardok szerint elkészített eredménykimutatásban szereplő Nettó eredmény alacsonyabb, mint a magyar számviteli rendszer szerint elkészített eredménykimutatás nettó eredménye. Ez a hatás tovább gyűrűzik a saját tőke változás kimutatásba, az eredménytartalékon keresztül.

Következő elemezni való tétel a Fundamenta-Lakáskassza Kft. átfogó jövedelemkimutatásának részletezése az IFRS-ekre való áttérés vonatkozásában, ugyanolyan formában, mint korábban a Budapest Alapkezelő Zrt. bemutatása esetében.

A Fundamenta-Lakáskassza Kft.-nél igen jelentős eltérések tapasztalhatóak az IFRS-ek re történő áttérés során, ahogyan a 6. táblázat is szemlélteti. Ez a táblázat ezért tér el jelentős mértékben a Fundamenta-Lakáskassza által közzétett beszámolóban bemutatottól, mert néhány tétel általam átvezetésre került egy másik sorra, ezzel részletesebben megbontva az eredményt, a jobb szemléltetés érdekében. Kiemelném, hogy az egyéb működési ráfordítások közé került besorolásra az anyagköltség, mivel ennek jelentős része, bérleti díjból, oktatásból és egyéb rendszerhasználati díjakból ered. Továbbá egyéb működési bevételek közé került besorolásra az egyéb értékesítési eredmény, melynek jelentős része származik oktatási tevékenységből és továbbszámolt szolgáltatások eredményéből.

6. táblázat: Átállás összehasonlítása: Hatás az Átfogó jövedelemkimutatásra, a Fundamenta-Lakáskassza Kft. -nél (2017.12.31.-re)

Fundamenta-Lakáskassza Kft. (adatok eFt-ban)			
Megnevezés	Könyvviteli mód		Eltérés
	IFRS	HAS	
Kamatbevételek	28	28	-
(Kamatráfördítések)	(21)	(21)	-
Díj- és jutalékbevételek	3 208 372	12 923 501	(9 715 129)
Az eredménnyel szemben valós értéken értékeltnek megjelölt pénzügyi eszközök és kötelezettségek nyeresége vagy (-) vesztesége, nettó	(4 666)	-	(4 666)
Árfolyam-különbözet [nyereség vagy (-) veszteség], nettó	(917)	(917)	-
Egyéb működési bevétel	372 191	862 677	(490 486)
(Egyéb működési ráfordítás)	(2 230 031)	(12 285 514)	10 055 483

MŰKÖDÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN, NETTÓ	1 344 956	1 499 776	(154 820)
<i>(Igazgatási költségek)</i>	<i>(1 016 966)</i>	<i>(1 233 363)</i>	<i>(216 397)</i>
<i>(Személyi jellegű ráfordítások)</i>	<i>(1 016 966)</i>	<i>(1 233 363)</i>	<i>216 397</i>
<i>(Egyéb adminisztrációs költségek)</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>(Értékcsökkenés)</i>	<i>(130 110)</i>	<i>(130 110)</i>	<i>-</i>
<i>(Céltartalékképzés vagy (-) céltartalékok feloldása)</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Adózás előtti eredmény</i>	<i>197 880</i>	<i>136 303</i>	<i>61 577</i>
<i>Adóráfördítés/ bevétel</i>	<i>(91 519)</i>	<i>(15 185)</i>	<i>(76 334)</i>
NETTÓ EREDMÉNY	106 361	121 118	(14 757)

Forrás: Saját szerkesztés a Fundamenta-Lakáskassza Kft.-2018. évi beszámolója alapján

Összességében nézve az iparágba tartozó két vizsgált vállalkozás átállási folyamatát, egyértelműen megmutatkozik a kiegészítő megjegyzések információtartalmának részletezettség béli eltérése, ugyanis a Fundamenta-Lakáskassza Kft. igen részletes kiegészítő megjegyzéseket készít az átállási folyamatról, és ennek számszerű hatásairól, a befektetők és anyavállalat megfelelő informálása érdekében.

Budapest Alapkezelő Zrt. nem készített részletekbe menő magyarázatokkal teli kiegészítő megjegyzéseket, az IFRS-ek első alkalmazására vonatkozóan. Továbbá megmutatkozik, hogy mennyiben különbözik a kettő szabályrendszer abban az esetben, ha nem csupán alapkezelői tevékenységet végez a Társaság, mint a Fundamenta-Lakáskassza Kft. esetében is látható. Esetükben a magyar számviteli szabályrendszerben foglaltak szerint nem volt lehetőség az egyéb tevékenységből származó bevételek és ráfordítások, nettó módon történő elszámolására, mivel nem csak értékpapírokkal foglalkoznak.

Másrészről a Budapest Alapkezelő Zrt.-t vizsgálva egyértelműen mutatkozik az, hogy a magyar számviteli szabályrendszer meglehetősen hasonló elszámolást tesz lehetővé, mint a nemzetközi szinten is elfogadott szabályozás, amennyiben alapkezelői tevékenységről van szó.

5. Következtetések és összegzés

A tanulmány elkészítése során vizsgáltam, hogyan térnek át a gazdálkodók Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok alkalmazására. Ahhoz, hogy ez a folyamat megérthető legyen, nélkülözhetetlen tisztázni néhány alapfogalmat például, hogy ki minősül első alkalmazónak, mit jelentenek a kimutatások egyes elemei, és milyen követelményeket támasztanak velük szemben a standardok.

Első, és talán legfontosabb megismerni, a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokat mivel erre épül a vizsgálat. Itt felhívnom a figyelmet a becslések fontosságára, mivel az IFRS-ekkel összhangban készült beszámolóban rengeteg becsléssel találkozhat az elemző. A magyar számviteli szabályrendszer nem enged meg ekkora mértékű bizonytalansági hatás bemutatását a beszámoló összeállítása során.

A standardalkotó, nem ad egy kötelező sémát a gazdálkodó részére, hogy annak kitöltésével eleget tehessen a gazdálkodó beszámolási kötelezettségének. Ezzel gondolkodásra készítette a beszámoló összeállítóját, hogy melyek azok a mérleg-, eredménykimutatássorok, amelyek az átállás során szerepeltetni szükséges, továbbá milyen adattartalommal szerepeltetheti ezeket a teleket a beszámolójában.

Például ahogyan a tanulmányban is megfigyelhető, a Fundamenta-Lakáskassza Kft. esetében az értékpapírok állománya nem szerepeltethető a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokkal összhangban készült mérlegben, ugyanis a közvetítés jutalékeredményében került elszámolásra az értékpapírok teljes állománya.

Következtetésként levontam a tanulmány elkészítése után, hogy az IFRS-ek szerint készült beszámoló sokkal több információt tár az érdekhordozók elé, mint az, amelyet a magyar számviteli törvénnyel összhangban készítettek el. Ahogyan a tanulmány elkészítése során tapasztaltam, hiába kevésbé részletes a Budapest Alapkezelő Zrt. beszámolója a Fundamenta-Lakáskassza Kft.-által

elkészítetthez viszonyítva, mégis a Budapest Alapkezelő Zrt. is olyan részletezettségű beszámolót készített, hogy a befektetők megfelelő információhoz juthatnak.

Összességében nézve a Budapest Alapkezelő Zrt. beszámolóját kevésbé módosította az IFRS-ekre történő áttérés, viszont a Fundamenta-Lakáskassza Kft.-nek számos tételt át kellett sorolnia, értékelnie az áttérés során. A következő 7. táblázat bemutatja összességében, a vizsgált vállalkozások hasonlóságait és különbségeit.

7. táblázat: Vizsgált cégek átfogó összehasonlítása

Vizsgált terület	Budapest Alapkezelő Zrt.	Fundamenta-Lakáskassza Kft.
Gazdálkodási forma	Részvénytársaság	Korlátolt felelősségű társaság
Első IFRS beszámoló időpontja	2018 január 01	2018 január 01
Pénzügyi eszközök típusai	Pénz és pénzeszköz egyenértékesek. Értékpapírok	Pénz és pénzeszköz egyenértékesek Vevő és egyéb pénzügyi követelések
Pénzügyi eszközök értékelési módszere	Amortizált bekerülési érték Valós értékelés nettó eredménnyel szemben	Amortizált bekerülési érték
Pénzügyi kötelezettségek típusai	Hitelintézetekkel szembeni kötelezettségek	Szállítók és egyéb rövid lejáratú kötelezettségek
Pénzügyi kötelezettségek értékelésének módszerei	Amortizált bekerülési érték Valós értékelés nettó eredménnyel szemben	Amortizált bekerülési érték
Eredménykimutatás jellege	Költségnemenként-i bemutatás	Költségnemenként-i bemutatás
Áttérés hatása a mérlegfőösszegre	kis mértékben növekedett	csökkent
Áttérés hatása a nettó eredményre	kis mértékben csökkent	növekedett
Áttérés hatása az egyéb átfogó eredményre	nem volt egyéb átfogó eredmény	nem volt egyéb átfogó eredmény

Forrás: Saját szerkesztés

Javaslatként meg fogalmazódott bennem, a magyar számviteli szabályrendszer közelítése az IFRS-ek felé, ez azonban az elmúlt évek tendenciáját is tükrözi.

A tanulmány alapján látható, hogy milyen mennyiségű többlet információra van szükség egy nemzetközi szintű beszámoló összeállításához, amelyből látható, hogy amennyiben a jogalkotó rövid felkészülési idő mellett, akár már a következő évtől kezdődően valamennyi gazdálkodó számára kötelezővé tenné a Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) alkalmazását, az a vállalati szféra és a számviteli szakma számára egyaránt aránytalan mértékű adminisztratív és pénzügyi terhet jelentene. A szükséges adatszolgáltatás és nyilvántartási rendszer kialakítása kizárólag jelentős ráfordítások árán volna megvalósítható, amely körülmény összeegyeztethetetlen a magyar számviteli szabályozás egyik alapvető követelményével, nevezetesen a költség–haszon elv érvényesítésével.

Ezen túlmenően indokolatlan lenne a kisebb gazdálkodó egységek számára előírni a nemzetközi standardok szerinti beszámolási kötelezettséget abban az esetben, ha tevékenységük jellege nem irányul külső befektetők bevonására, illetve, ha működésük elsősorban belföldi piaci környezetben zajlik.

Az IFRS-ekre történő átállás vagyonmódosító hatásainak átfogó és megalapozott értékelése érdekében elengedhetetlen a vizsgálat további kiterjesztése, amely szélesebb empirikus bázison, valamint többdimenziós elemzési keretben nyújthat megbízható következtetéseket, ugyanis a vizsgált vállalatok vonatkozásában nem vonható le reprezentatív következtetés valamennyi vállalatra vonatkozóan.

Irodalomjegyzék

- [1] 2000. C. tv. a számvitről, (2000) <https://njt.hu/jogszabaly/2000-100-00-00>
- [2] Beke, J. (2014). Nemzetközi számvitel. Akadémiai Kiadó.
- [3] Bellandi, F. (2012). The handbook to IFRS transition and to IFRS US GAAP dual reporting: Interpretation, implementation and application to grey areas. John Wiley & Sons.
- [4] Cormier, D., Demaria, S., Lapointe-Antunes, P., & Teller, R. (2009). First-time adoption of IFRS, managerial incentives, and value-relevance: Some french evidence. *Journal of International Accounting Research*, 8(2), 1–22.
- [5] Dékán Tamásné O. I. – Kiss Á. – Szekeres A. – Bács B. A. (2022) A pénzügyi szektor IFRS beszámolásra áttérő vállalatai eltérő számviteli értékelési gyakorlatainak vizsgálata. pp.1-18
- [6] Edeigba, J. (2022). Analyses of unintended consequences of IAS 12 adoption on deferred taxes. Available at SSRN 4196196,
- [7] Egbunike, P., & Okoye, O. (2017). Tax implication of international accounting standards (IAS 12) adoption: Evidence from deposit money banks (DMBS) in nigeria. *International Journal of Social and Administrative Sciences*, 2(2), 52–62.
- [8] Emis. (2022). Budapest alapkezelő zrt., (magyarország). Retrieved 2022.09.26, from <https://www.emis.com/php/companies/index/?pc=HU&cmpy=1441042&summons=1>
- [9] Fenyves, V., Orbán, I., Bács, Z., & Böcskei, E. (2015). Representation of the going concern concept in the financial statements. *Nauki O Finansach*, (4 (25)), 24–38.
- [10] Fundamenta-Lakáskassza Kft. (2022). Cégtörténet. Retrieved 2022.09.26, from <https://fundamenta.hu/rolunk/cegtortenet/>
- [11] Hamad, M., & Szekeres, A. (2019). Business valuation by the mckinsey model, comparison of two different accounting systems. *Economics & Working Capital*, 11(1-2), 13–17.
- [12] IAS 1. presentation of financial statements, standard U.S.C.
- [13] IAS 12. income taxes,
- [14] IFRS 1. first time adaption of financial reporting standars ,
- [15] Katona, F., & Tömöri, G. (2021). Comparison of hungarian and romanian soft drink producer companies based on their financial situation. *Flóra*, 9(25) 15–21.
- [16] Lakatos, L. P., Kovács, D. M., Madarasiné Szirmai, A., Mohl, G., & Rózsa, I. (2018). A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok elmélete és gyakorlata. Magyar Könyvvizsgálói Kamara, Budapest,
- [17] Madarasiné Sz. A. – Kovács D. M. – Mohl G. (2019) Nemzetközi számviteli ismeretek. Perfekt kiadó, Budapest, 469 p. ISBN 978-963-394-867-5
- [18] Orbán, I., & Tamimi, O. (2020). Accounting model for impairment under IFRS 9 and its impact on loss allowance. *EUROPEAN RESEARCH STUDIES JOURNAL* 23 (4) 1259–1277.
- [19] Orbán, I., & Tamimi, O. (2023). The impact of IFRS 9 on financial reporting during covid-19 from the point of view of experts in europe. *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 17(4), 21–36.
- [20] Portfolio. (2022). Már készül a szuperbank: Pár nap és MKB-sok lesznek a budapest bank ügyfelei. Retrieved 2022.09.30, from <https://www.portfolio.hu/bank/20220328/mar-keszul-a-szuperbank-par-nap-es-mkb-sok-lesznek-a-budapest-bank-ugyfelei-535601>
- [21] Szekeres, A., & Dékán Tamásné, O. I. (2019). Analysis of the differences of financial statements prepared in conformity with ifrs by companies operating in the health care sector and another sector. *ANALELE UNIVERSITATII DI N ORADEA - STIINTE ECONOMICA / ANNALS OF UNIVERSITY OF ORADEA - ECONOMIC SCIENCE* 28 (1) ,185-193.
- [22] Szekeres, A., & Tömöri, G. (2025). The effect of the transition to IFRS on the value judgement of investors. *Competitio*, 24(1-2), 3–19.
- [23] Szekeres, A., Orbán, I., & Tömöri, G. (2024). Az IFRS-ekre áttért magyarországi vállalatok körének vizsgálata. *Jelenkori Társadalmi És Gazdasági Folyamatok*, 19(1-2), 69–81.
- [24] Tömöri G.. (2014). Examination of impact of pharma r&d on profitability. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 23(1) 689-697.
- [25] Tömöri, G., & Csontos, G. (2025). The impact of energy crisis on variance-and gini-optimized portfolio structures—case of hungary. *Economica*, 16(1-2), 1–13.
- [26] Tömöri, G., & Horváth, R. (2024). Közép-európai gyógyszergyártó vállalatok forgótőke helyzetének elemzése. *Economica*, 15(3-4), 1–13.